

SAMKEPPNISEFTIRLITIÐ

Þriðjudagur, 21. desember, 2010

Ákvörðun nr. 36/2010

Yfirtaka Byrs sparisjóðs á Byr hf.

I.

Málavextir og málsmeðferð

Með bréfi dags. 22. október tilkynnti Byr sparisjóður um yfirtöku sparisjóðsins á Byr hf. í samræmi við ákvæði 17. gr. a samkeppnislaga. Fullnægði tilkynningin skilyrðum samkeppnislaga og reglna Samkeppniseftirlitsins nr. 684/2008 um tilkynningu og málsmeðferð í samrunamálum en félögum sem ekki starfa á sömu mörkuðum er heimilt að skila styttri tilkynningu skv. 6. mgr. 17. gr. a samkeppnislaga vegna samruna.

Samrunaaðilar óskuðu eftir fundi með Samkeppniseftirlitinu í kjölfar þess að tilkynningin var send. Fór hann fram 29. október. Á fundinum útlistaði Byr sparisjóður nánar hvernig staðið hefði verið að yfirtökunni á Byr hf. og hvernig stjórnun félagsins yrði háttað í framtíðinni. Jafnframt óskuðu samrunaaðilar þess að leysa málið með sátt við Samkeppniseftirlitið sbr. 17. gr. f samkeppnislaga. Taldi Samkeppniseftirlitið að lokinni rannsókn málsins rétt að ljúka málinu með sátt við aðila.

II.

Samruni

Samkvæmt 17. gr. samkeppnislaga telst samruni hafa átt sér stað þegar breyting á yfirráðum verður til frambúðar. Er nánar tilgreint í a. til d. liðum 1. mgr. 17. gr. samkeppnislaga í hverskonar aðgerðum samruni getur falist.

Þann 6. október 2008 samþykkti Alþingi lög nr. 125/2008 um heimild til fjárveitingar úr ríkissjóði vegna sérstakra aðstæðna á fjármálamarkaði o.fl., svokölluð neyðarlög, sem fólu m.a. í sér breytingu á lögum nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki. Lögin heimiluðu Fjármálaeftirlitinu (hér eftir FME) að grípa til sérstakra ráðstafana sem fólust meðal annars í heimild til að taka yfir rekstur fjármálafyrirtækja með það að markmiði að bregðast við óvenjulegum aðstæðum á íslenska fjármálamarkaðinum og tryggja áframhaldandi viðskiptabankastarfsemi hér á landi. Sambærilega heimild er nú að finna í VI. ákvæði til bráðabirgða í lögum nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki sbr. l. nr. 44/2009. Er ákvæðinu markaður gildistími til 1. júlí 2011. Á grundvelli þessara lagaheimildar tók FME starfsemi Byrs sparisjóðs yfir með ákvörðun 22. apríl 2010 og fólk Byr hf. að fara með tiltekin réttindi og eignir sparisjóðsins en eigið fé sparisjóðsins hafði þá um skeið

verið undir lögbundnu lágmarki án þess að Byr hefði tekist að bæta þar úr með fullnægjandi hætti.

Fram kemur í samrunaskrá að frá yfirtöku FME á Byr sparisjóð hafi staðið yfir viðræður á milli íslenska ríkisins, slitastjórn Byrs sparisjóðs og Byr hf. um uppgjör á milli sparisjóðsins og hins nýja banka. Samkomulag náðist um að kröfuhafar sparisjóðsins myndu taka við hlutafé í Byr hf. sem lið í uppgjöri krafna þeirra.

Samkeppniseftirlitið telur ljóst að fyrir tilstilli framangreindra gerninga hafi Byr sparisjóður náð yfirráðum yfir Byr hf. og um sé að ræða samruna í skilningi 17. gr. samkeppnislaga. Rétt er að taka fram að ekki er fjallað um fyrirhuguð yfirráð kröfuhafa Byrs sparisjóðs yfir Byr hf. heldur aðeins þá breytingu sem nú verður með yfirtöku Byr sparisjóðs á Byr hf.

III.

Niðurstaða

Í 17. gr. c samkeppnislaga segir að telji Samkeppniseftirlitið að samruni hindri virka samkeppni með því að markaðsráðandi staða eins eða fleiri fyrirtækja verði til eða slík staða styrkist, eða verði að öðru leyti til þess að samkeppni raskist með umtalsverðum hætti getur stofnunin ógilt samruna eða sett honum skilyrði.

1.

Byr sparisjóður hefur samkvæmt samrunaskrá enga sérstaka starfsemi með höndum en um slitastjórn er að ræða sem hefur það hlutverk að hámarka endurheimtur kröfuhafa Byrs sparisjóðs.

Byr hf. er sparisjóður sem starfar fyrst og fremst á höfuðborgarsvæðinu samkvæmt samrunaskrá. Þá segir á vefsíðu Byrs hf. að útibú séu starfrækt í Reykjavík, Kópavogi, Hafnarfirði og Akureyri. Starfrækir Arion banki útibú eða bankaafgreiðslur víða um land. Í ákvörðun Samkeppniseftirlitsins nr. 50/2008 *Samruni SPRON og Kaupþings* var komist að þeirri niðurstöðu að viðskiptabankarnir Glitnir banki hf., Landsbanki Íslands hf. og Kaupþing banki hf. væru í sameiginlegri markaðsráðandi stöðu. Nú er sama starfsemi rekin á Íslandi undir merkjum NBI hf., Arion banka hf. og Íslandsbanka hf. Samkeppniseftirlitið hefur ekki undir höndum upplýsingar sem benda til annars en að hin sameiginlega markaðsráðandi staða sé enn fyrir hendi.

Í ákvörðunum 49/2009 *Samruni Kaupþings banka hf. og Arion banka hf.* og ákvörðun nr. 48/2009 *Yfirtaka Glitnis banka hf. á Íslandsbanka* var fjallað um stöðu bankanna á íslenskum bankamarkaði. Var það niðurstaða Samkeppniseftirlitsins að rétt væri að setja samrununum skilyrði í ljósi þeirrar hættu sem væri á samhæfingu á milli þessara banka m.a. vegna þess að kröfuhafar þeirra væru að einhverju leyti hinir sömu. Gögn Samkeppniseftirlitsins benda til þess að við yfirtöku Byrs sparisjóðs á Byr hf. myndist enn víðfemari vefur hagsmunatengsla kröfuhafa Byrs sparisjóðs, Kaupþings banka hf. og Glitnis banka hf. Leiða þessi hagsmunatengsl til aukinnar hættu á samhæfingu starfsemi bankanna sem getur haft samkeppnishamlandi áhrif.

Rétt er hins vegar að taka fram að komi til breytinga á yferráðum Byrs hf. eða viðskiptabankanna Arion banka eða Íslandsbanka munu þær breytingar koma til skoðunar í nýju máli.

Með hliðsjón af öllu sem að framan greinir var það mat Samkeppniseftirlitsins að til greina kæmi að grípa til íhlutunar vegna samrunans. Í 17. gr. c samkeppnislaga kemur fram að Samkeppniseftirlitið geti sett samruna sem hindrar virka samkeppni í skilningi ákvæðisins skilyrði. Með því að setja slíkum samruna skilyrði er ætlunin að koma í veg fyrir þau samkeppnishamlandi áhrif samruna sem ella myndu leiða til ógildingar hans. Verða skilyrði að vera fullnægjandi í því skyni, sbr. t.d. úrskurð áfrýjunarnefndar samkeppnismála í máli nr. 18/2001 *Mjólkurfélag Reykjavíkur svf., Lýsi hf. og Fóðurblandan hf. gegn samkeppnisráði*. Líkt og fram hefur komið hafa viðræður við Byr sparisjóð leitt til þess að sátt hefur verið gerð í málinu með setningu skilyrða sem ætlað er að koma í veg fyrir umrædd samkeppnisleg vandkvæði og tryggja samkeppnislegt sjálfstæði Byrs hf. Samkeppniseftirlitið telur að skilyrðin séu nægjanleg til þess að eyða þeim samkeppnislegu vandamálum sem ella hefðu skapast með samruna þessum.

IV

Ákvörðunarorð:

„Yfirtaka Byrs sparisjóðs á Byr hf. felur í sér samruna í skilningi 17. gr. samkeppnislaga nr. 44/2005 en í kjölfar samrunans fer Byr sparisjóður með yferráð yfir meirihluta hlutfjár Byrs hf. Með heimild í 17. gr. samkeppnislaga eru samrunanum sett skilyrði. Með setningu á eftirfarandi skilyrðum er ekki þörf á að ógilda samrunann:

1.

Slitastjórn Byrs skal tryggja samkeppnislegt sjálfstæði Byrs á íslenskum viðskiptabankamarkaði. Skal það gert m.a. með því að tryggja að í stjórn sparisjóðsins sitji einstaklingar sem eru óháðir eftirfarandi aðilum:

- Öðrum viðskiptabönkum og sparisjóðum á Íslandi sem starfa á sama markaði og Byr.
- Þeim sem hafa yferráð yfir öðrum viðskiptabönkum og sparisjóðum á Íslandi sem starfa á sama markaði og Byr.
- Öðrum sem hafa verulega hagsmuni að gæta af rekstri Byrs og keppinauta félagsins, þ.á.m. 50 stærstu kröfuhafar Kaupþings, Glitnis og Byrs sparisjóðs.

Stjórnarmaður telst óháður ef hann er ekki starfsmaður eða stjórnarmaður hjá framangreindum aðilum. Hið sama gildir ef hann er ekki maki stjórnarmanns eða stjórnanda hjá ofangreindum aðilum, skyldur þeim í beinan legg eða fyrsta legg til hliðar. Einnig telst stjórnarmaður óháður ef hann er ekki verulega háður framangreindum aðilum í störfum sínum. Þeir sem t.d. sinna reglubundið hagsmunagæslu og/eða ráðgjafarstöfum fyrir framangreinda aðila teljast vera verulega háðir.

2.

Slitastjórn Byrs skal tryggja eftir því sem félaginu er unnt í krafti eignarhlutar síns að Byr eigi ekki í viðskiptalegu samstarfi við keppinauta sem fer í bága við 10. gr. samkeppnislaga nr. 44/2005 eða önnur ákvæði samkeppnislaga.

3.

Stjórnarmenn í Byr skulu undirrita sérstaka yfirlýsingu um að þeir muni í stjórnarstörfum sínum fylgja ákvæðum samkeppnislaga nr. 44/2005 og ekki grípa til aðgerða sem geta raskað samkeppnislegu sjálfstæði sparisjóðsins.

4.

Byr sparisjóður skal upplýsa Samkeppniseftirlitið á sex mánaða fresti um hverjir 50 stærstu þekktu kröfuhafar bankans séu á meðan slitastjórn heldur á ráðandi eignarhlut í félaginu. Jafnframt skal upplýst um allar breytingar í eignarhaldi sparisjóðsins.

5.

Skilyrði ákvörðunar þessarar taka til allra beinna eða óbeinna aðgerða Byrs, þ. á m. í gegnum dótturfélög.

6.

Slitastjórn Byrs skal tilkynna Samkeppniseftirlitinu eigi síðar en tveimur mánuðum frá dagsetningu ákvörðunar þessarar um það með hvaða hætti slitastjórn Byr hyggst tryggja samkeppnislegt sjálfstæði Byr.

7.

Brot á þessum skilyrðum varðar viðurlögum samkvæmt IX. kafla samkeppnislaga."

Samkeppniseftirlitið

Páll Gunnar Pálsson